

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ” ^(підпис) 20 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему: «Майнове оподаткування в Україні: сучасний стан
та перспективи вдосконалення»

Виконавець:

студент факультету фінансів і банківської справи
Кулінич Аріна Олександровна

/підпись/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Мартинюк Ірина Василівна

/підпись/

Одеса 2020

АНОТАЦІЯ

Кулінич А.О. «Майнове оподаткування в Україні: сучасний стан та перспективи удосконалення»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальністі «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2020 рік

У роботі розглядаються методико-теоретичні засади майнового оподаткування, розглянуто хронологію становлення майнових податків у світі та в Україні, досліджено теоретичні аспекти плати за землю, розглянуто законодавчо-нормативну базу оподаткування майна.

Здійснено оцінювання фіскальної ролі майнових податків за період 2014 – 2019 рр., проаналізовано динаміку надходжень плати за землю до місцевих бюджетів України, детально розглянуто оподаткування майна в місті Южне.

Запропоновано шляхи удосконалення майнового оподаткування з використанням зарубіжного досвіду та впровадження їх в Україну.

Ключові слова: майнове оподаткування, плата за землю, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок.

ANNOTATION

Kulynych A "Property Taxation in Ukraine: Current Status and Prospects for Improvement"

Qualifying work for a bachelor's degree in "072 Finance, Banking and Insurance" in the educational program "Finance, Financial Management and Insurance",

Odessa National Economic University

Odessa, 2020

The methodological and theoretical principles of property taxation are considered, the chronology of property taxes in the world and in Ukraine is considered, the theoretical aspects of land payment are studied, the legislative and normative base of property taxation is considered.

The assessment of the fiscal role of property taxes for the period 2014 - 2019 was carried out, the dynamics of land payment revenues to local budgets of Ukraine was analyzed, property taxation in the city of Yuzhne was considered in detail.

Ways to improve property taxation using foreign experience and their implementation in Ukraine are proposed.

Key words: property taxation, payment for land, real estate tax, other than land, transport tax.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ	7
1.1. Економічна сутність майнового оподаткування та історія його становлення	7
1.2. Плата за землю: сутність, функції та роль	15
1.3. Нормативно-правове забезпечення майнового оподаткування	18
Висновок до першого розділу	27
РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ СТАНУ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ 2014-2019 РОКАХ	27
2.1. Оцінювання ролі майнових податків у доходах місцевих бюджетів України, 2014-2019 роки	28
2.2. Моніторинг фіscalnoї ролі плати за землю в Україні, 2014-2019 роки	39
2.3. Аналіз ролі майнових податків у доходах місцевого бюджету міста Южне Одеської області.....	47
Висновок до другого розділу	52
РОЗДІЛ ІІІ. ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	53
3.1. Зарубіжний досвід майнового оподаткування та можливості його адаптації в Україні	53
3.2. Шляхи удосконалення оподаткування майна в Україні	67
Висновок до третього розділу	70
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток кожної держави супроводжується функціонуванням бюджетної системи на основах децентралізації, яка в свою чергу є основою для забезпечення незалежності органів місцевого самоврядування. Органи місцевої влади займають важливу роль у вирішенні соціальних проблем, покращення рівня добробуту населення тощо. Надходження від сплати податків до місцевих бюджетів мають відігравати важливу роль у якості інструменту, для змінення фінансової бази органів місцевого самоврядування.

Майнові податки спроможні забезпечити раціональний розподіл податкового навантаження між платникам, як фізичних так і юридичних осіб щодо використання власного майна.

Майнове оподаткування в Україні потребує ефективного реформування, що призведе до зростання дохідної частини місцевих бюджетів.

Дослідження оподаткування майна знайшли відображення у наукових розробках вітчизняних вчених, а саме: Онисько С.М., Тимченко О.М., Іванов Ю.Б, Лютий І.О.. та багатьох інших.

Розвитку земельного оподаткування України присвячено безліч праць вітчизняних науковців, таких як:, Дем'яненко М.Я., Гайдуцького П.І., Борзенкової О.Д., Білецької Г.М. та ін.

Дослідження оподаткування транспорту пов'язаний з іменами таких українських вчених як: Криницький І.Є., Хорошаєв Є.С., якими було вивчено актуальні проблеми правового регулювання та розглянуто перспективи впровадження транспортного податку із застосуванням зарубіжного досвіду.

Однак дискусійні питання потребують досліджень, зокрема, оцінювання діючої системи оподаткування майна в Україні, пошуку вдосконалення теоретичних і практичних розробок майнового оподаткування, що обумовлює актуальність обраної теми.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження стану майнового оподаткування в Україні на сучасному етапі розвитку економіки та пошук альтернативних напрямів

щодо удосконалення податкового законодавства з питань оподаткування майна в Україні.

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

- ознайомитись з науковими розробками вчених для розкриття сутності категорії «податок на майно» та простежити розвиток майнового оподаткування у світі та в Україні;
- дослідити теоретичні аспекти плати за землю як основної складової майнових податків;
- дослідити законодавчі і нормативні акти та інші джерела інформації щодо майнового оподаткування в Україні;
- здійснити аналіз стану та тенденцій сплати податків на майно в Україні;
- проаналізувати динаміку надходжень плати за землю до місцевих бюджетів України;
- проаналізувати стан та тенденції сплати податків на майно у місті Івано-Франківськ;
- дослідити практику зарубіжного досвіду майнового оподаткування та можливостей їх адаптації в Україні.;
- розробити пропозиції щодо удосконалення реформування системи майнового оподаткування в Україні.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування майна в Україні.

Предметом дослідження виступають економічні відносини, які виникають у процесі сплати майнових податків.

Інформаційною базою дослідження при написанні кваліфікаційної роботи слугували законодавчі акти, серед основних яких є: Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, та інші, а також статистичні дані Державної служби статистики України, що стосуються даної теми, практичні показники роботи діяльності підрозділів ДПС України тощо.

Публікації. Результати дослідження, що були проведені в дипломній роботі, викладені в наукових тезах «Транспортний податок в Україні: стан та перспективи», що були опубліковані у збірнику матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної

інтернет-конференції студентів «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок.

ВИСНОВКИ

Результатом дослідження є теоретичне узагальнення та методичні рекомендації щодо уdosконалення майнового оподаткування в Україні. Під час дослідження вдалося досягти визначеної мети та вирішити поставлені завдання, що є підставою для узагальнення основних результатів.

У ході написання кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр було розкрито основні методико-теоретичні засади майнового оподаткування. Податки на майно – це окремий вид податків, що існують у світі. Під час ознайомлення з науковими розробками вчених було розкрито сутність категорії «податок на майно» та простежено розвиток майнового оподаткування у світі та в Україні. У процесі узагальнення підходів вчених було визначено, що майнові податки представляють собою платежі, що сплачується власниками майна, що знаходиться у користуванні і розпорядженні власника на конкретну дату, не залежно від його здатності генерувати дохід.

У ході дослідження розвитку майнового оподаткування у світі, було встановлено, що перші згадки про майнові податки відносяться до часів Стародавнього світу. Вивчення розвитку майнового оподаткування в Україні продемонстрував, що оподаткування нерухомості на території України має багато особливостей, оскільки в різні часи частини теперішньої України перебували під владою різних держав. Ці особливості обумовили те, що в Україні не сформувався єдине розуміння значення оподаткування нерухомості. Першим класичним майновим податком на території України можна вважати "дякло", податок, який був запроваджений у 947 р. княгинею Ольгою. Було розглянуто етапи становлення майнового оподаткування, яке існує на сьогоднішній час.

Під час вивчення плати за землю, як одну із основних складових майнових податків, було виявлено, що земля – важливий засіб виробництва та збагачення економіки, тому стала найбільш розповсюдженим об'єктом оподаткування в світі, а також визначено, що плата за землю має значні переваги як у фіiscalному, так і в регулюючому аспектах.

Нормативно-правове регулювання справляння та адміністрування майнових податків здійснюється за допомогою таких нормативно-правових актів, як Бюджетного кодексу України; Податкового кодексу України; Закону про Державний бюджет України; Законів, що регулюють бюджетні та податкові відносини;; Нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України; Рішень про місцевий бюджет; та інших нормативно-правових актів. На підставі дослідження нормативно-законодавчих актів та інших джерел інформації щодо майнового оподаткування в Україні було проаналізовано нормативно-правове регулювання справляння та адміністрування майнових податків.

Під час здійснення аналізу стану та тенденцій сплати податків на майно було виявлено, що вплив надходжень від податку на майно на обсяг ВВП (у 2019р. – 0,96%) та податкових надходжень Зведеного бюджету (у 2019р. – 2,9%) є досить незначним. Питома вага майнових податків у доходах місцевих бюджетів коливається у межах – 5,41% - 6,83%, що також є замалою часткою, якщо порівнювати з досвідом зарубіжних країн. На підставі аналізу даних щодо динаміки надходжень майнових податків до

доходної частини місцевих бюджетів зроблено висновок, що дані податкові надходження протягом 2014-2019 року мають тенденцію росту. Обсяг майнових податків у 2015 році значно збільшилися порівняно з 2014 роком на 3,49 млрд. грн або на 27,8%, що було пов'язано зі змінами Податкового кодексу України. І з кожним роком прослідковується збільшення обсягів майнових податків, що демонструє позитивну тенденцію до змін, які були запроваджені.

На підставі аналізу даних щодо надходження плати за землю як основної складової майнових податків місцевих бюджетів було зроблено висновок, що протягом 2015- 2016 році за досліджуваний період темп росту плати за землю досягнув найвищого значення, що обумовлено введенням коефіцієнту індексації нормативної грошової оцінки у розмірі 1,433. У 2016 р. надходження від плати за землю зросли на 8492 млн. грн, що на 57,3 % більше ніж у 2015 р., було виявлено значне збільшення обсягу плати за землю у 2019 році, що пов'язано зі змінами, які були внесені в податкове законодавство. В результаті аналізу структури майнових

податків було визначено, що найбільшою складовою податку є плата за землю, що у 2019 році складає 86,42 % та є другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів після податку на доходи фізичних осіб. Згідно з аналізом структури плати за землю стало зрозуміло, що частка орендної плати у надходженнях плати за землю з кожним роком зменшується від 74 % до 59 %, а частка земельного податку навпаки збільшується від 26 % до 41 %. Було визначено пряму залежність між надходженням податку та розміром нормативної грошової оцінки.

Під час проходження виробничої практики у Державній податковій службі України, у відділенні Южненської ДПІ Южненського управління ГУ ДПС в Одеській області, було проведено збір та систематизацію інформації, яка була необхідна для написання кваліфікаційної роботи, а також було проаналізовано стан та тенденції сплати податків на майно у місті Южне.

Проведений аналіз майнового оподаткування у невеликому місті Южне продемонстрував, що питома вага майнових податків за досліджуваний період в середньому складає 22,07 % у доходах місцевого бюджету та є другим податком за величиною у находженні після податку на доходи фізичних осіб. Даний аналіз дав змогу виявити, що після змін у податковому законодавстві, майнові податки міста Южного відіграють важливу роль у доходах місцевих бюджетів, але до кінця потенціал даного податку досі не розкритий.

На основі дослідження зарубіжного досвіду майнового оподаткування було розглянуто три країни з розвиненою економікою, а саме: Франція, США та Німеччина. Було визначено, що об'єктом оподаткування може виступати декілька видів майна, які відповідно формують свою базу оподаткування. Найпоширенішою базою майнового оподаткування являється нерухомість, яка в деяких країнах включає до свого складу земельний податок і об'єкти нерухомості, а в деяких окремих країнах база оподаткування є більш розгалуженою, внаслідок залучення до оподаткування інших видів рухомого та нерухомого майна, таких як: транспортні засоби, обладнання та устаткування, нематеріальні активи, предмети розкоші і інші.

Було визначено основні принципи оподаткування майна в зарубіжних країнах, а саме: об'єктом оподаткування виступають об'єкти нерухомості, базою

оподаткування виступає саме ринкова вартість, пільги надаються на окремий вид майна, при визначенні вартості нерухомого майна використовується масова оцінка на основі застосування стандартних процедур розрахунку вартості об'єктів. Світовий досвід свідчить про те, що в більшості країн земля оподатковується у складі податку на нерухоме майно за єдиною ставкою на базі комбінованої оцінки вартості землі та розташованих на ній будівель.

Було запропоновано шляхи удосконалення майнового оподаткування з урахуванням зарубіжного досвіду.

Для збільшення доходів від надходження транспортного податку, було запропоновано такі напрями удосконалення, як додатково враховувати обсяг забруднюючих речовин даним транспортом в навколошнє природне середовище, з метою зниження рівня екологічного забруднення, розширення об'єктів оподаткування за рахунок включення яхт, гелікоптерів, які також є різновидом рухомого майна, включення податку до суми вартості палива а також запровадження прогресивної шкали оподаткування. Впровадження даних заходів, буде сприятиме збільшенню надходжень до місцевих бюджетів, покращенню екологічного стану країни, поступовому збільшенню обсягів фінансування природоохоронних заходів, а також призведе до соціальної справедливості населення.

Для збільшення доходів від надходження плати за землю, було запропоновано такі напрями удосконалення, як скасування неефективних пільг, що існують на сьогоднішній день, замість них мають бути запроваджені пільги, що будуть надаватися по сплаті земельного податку лише у разі раціонального використання земель та вкладення вивільнених коштів на відновлення земельного потенціалу країни, своєчасний перегляд нормативно-грошової оцінки земель, покращення адміністрування орендної плати за землю.

Для збільшення доходів від надходження податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки було запропоновано такі напрями удосконалення, як створення інформаційної бази нерухомості, так званого Державного реєстру, з метою отримання інформації для контролюючих органів, змінити базу оподаткування нерухомості та розширити, що буде враховувати ринкову вартість об'єкта

нерухомості, змінити систему надання пільг, що буде надавати пільги не для окремої групи населення, а на конкретний вид майна, включити до оподаткування такі напрями, як оподаткування цінних паперів, грошей на банківських рахунках, внесків до страхових компаній, предметів мистецтва, коштовності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податкова система: Навч. посібник / Лютий І. О., Демиденко Л. М., Романюк М. В. та ін.; за заг. ред. І. О. Лютого. — К.: Центр учебової літератури, 2009. — 456 с.
 2. Онисько С.М. Податкова система: підручник [Текст] / С. М. Онисько, І. М. Тофан, О. В. Грицина. — Львів: Новий світ - 2000, 2004. — 310с.
 3. Податкова система України: тренінг-курс: навч. посіб. [Текст] / О. М. Тимченко, Ю. В. Сибірянська, Т. І. Єфименко. — К.: ДННУ «Академія фінансового управління». — 2012. — 656 с.
 4. Іванов Ю.Б. Податкова система: підручник [Текст] / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. — К.: Атіка, 2006. — 920 с.
 5. Лютий І.О. Податки на споживання в економіці України [Текст] / І.О. Лютий, А. Б. Дрига, М.О. Петренко. — К.: Знання, 2005. — 335 с.
 6. Податковий кодекс України: Закон України, Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/>
 7. Крисоватий А. І., Десятнюк О. М. Податкова система: Навч.посібник. — Тернопіль: Карт-бланш, 2004. — 331 с.
 8. Корягін М.В., Гончарук І.В., Гринкевич С.С. Соціально-економічна природа та функції податків // Науковий вісник НЛТУ України. — 2009. — Вип. 19.9. — 132–138 с.
 9. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання // Формування ринкової економіки в Україні. — 2009. — Вип. 19. — С. 36–43.
 10. Власюк Н. І., Мединська Т. В. Податкова система: Навч.посібник. — К.: Магнолія, 2012. — 424 с.
 11. Станкус Т., Крот Ю. Місцеві податки і збори. Харків: Фактор, 2017. 80 с.
- Терентьєва О. К. Зарубіжний досвід державного регулювання земельного оподаткування. Правовий вісник Української академії банківської справи. 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/>

12. Шульга Т. Земельний податок як джерело бюджетних доходів: проблеми теорії та практики / Т. Шульга // Юридичний радник. – 2009. – № 2. – С. 8.
13. Тулуш Л.Д. Економічний зміст плати за землю / Л.Д. Тулуш // Фінанси України. – 2002. – № 9. – С. 24-30.
14. Виконання Державного бюджету України / 2014 – 2019 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
15. Державна служба статистики України: офіційний сайт. 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
16. Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель за 2019 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gudzazt.gov.ua/>
17. Державна казначейська служба України: офіц. веб-сайт: україн. версія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 2.04.2020)
18. Мартиненко В.П. Зарубіжний досвід становлення майнового оподаткування / Мартиненко В.П. // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал. – Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2014. – Вип. 10. – Т. 2.–291 с.
19. Дубовик О. Ю. Проблеми майнового оподаткування в Україні / О. Ю. Дубовик // Розвиток національної економіки: теорія і практика. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 96-97.
20. Мартиненко В.П. Зарубіжний досвід становлення майнового оподаткування / Мартиненко В.П. // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал. – Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2014. – Вип. 10. – Т. 2.–291 с.
21. Міжнародний досвід: адміністрування податків в Європі та в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/>.
22. Проскура К.П. Зарубіжний досвід організації податкового адміністрування/ Проскура К.П.//Економічний часопис — XXI. — 2012. — № 7–8. — С. 30–34.

23. OECD: Revenue Statistics 2019 p. 104-105. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.oecd.org/general/oecdarchives.htm>.
24. Податки в Німеччині [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.polpravozhit.in.ua/2015/09/blog-post_22.html
25. Павлій А. С. Аналіз зарубіжного досвіду побудови систем земельного оподаткування / А. С. Павлій // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – №7. – С. 157–160. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/7_2_2016ua/42.pdf
26. Податки: життя по-європейськи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pozova.net/uk/news/13/>.
27. Токар В. В. Оподаткування майна в Україні: зарубіжний досвід та перспективи удосконалення / В. В. Токар, Є. С. Хорошаєв // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – №1. – С. 395-407. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2012_1_40.
28. Данилишин В. І. Транспортний податок: зарубіжний досвід та українські реалії / В. І. Данилишин, О. М. Стефанків, О. А. Ціжма // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №3. – С. 702-705. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/3-2015/145.pdf>.
29. Гостєва О. Ю. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, як можливість поповнення місцевих бюджетів / О. Ю. Гостєва // Економіка та право. – 2015. – № 2. – С. 79-84. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecprpr_2015_2_14.pdf.
30. Павлій А. С. Аналіз зарубіжного досвіду побудови систем земельного оподаткування / А. С. Павлій // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – №7. – С. 157–160. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/7_2_2016ua/42.pdf.
31. Податки у Франції [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://frenchparis.ru/nalogi/>

32. Податкова політика у сфері використання природно-ресурсного потенціалу: теорія і практика: Монографія/ І.В. Мартинюк. – Одеса: Атлант, 2015. - 210с.
33. Дубровський В. Як удосконалити податок на нерухоме майно в Україні? / В. Дубровський, В.Черкашин // Європейський інформаційно-дослідницький центр – Київ, 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/Podatok-na-majno.-Doslidzhennya.pdf>
34. Методика визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів: постанова Кабінету Міністрів України від від 21 червня 2017 р. № 428 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2017-%D0%BF>
35. Овчаренко А. С. Щодо реалізації принципу соціальної справедливості при оподаткуванні майна в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://lsej.org.ua/5_2017/28.pdf.
36. Harriss, C.Lowell. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, PROPERTY TAX [Электронный ресурс] / C.Lowell. Harriss, Charles E. McLure. — Электрон. журн. — UNITED KINGDOM, OXWORD: ENCYCLOPEDIA BRITANNICA, 2019. — Режим доступа: <https://www.britannica.com/topic/property-tax/>
37. Про встановлення ставок та пільг із сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, на території м.Южного на 2019 рік [Электронный ресурс] / Фінансове управління Южненської міської ради. — Электрон. журн. — Южне: Офіційний сайт міста Южне, 2019. — Режим доступа: <http://yuzhny.gov.ua/namr/51965/>
38. Інформація про виконання місцевого бюджету міста Южного за 2019 рік [Электронный ресурс] / Фінансове управління Южненської міської ради. — Электрон. журн. — Южне: Офіційний сайт міста Южне, 2019. — Режим доступа: <http://yuzhny.gov.ua/namr/51965/>